

УДК 811.29'344.2(045)

ФОНОЛОГІЧНА АРХІТЕКТУРА СЛОВОФОРМ У ГОТСЬКІЙ МОВІ

Парк С.,

Київський національний лінгвістичний університет,
вул. Велика Васильківська, 73, м. Київ, 03150
sieun0725@gmail.com
ORCID iD 0000-0001-5671-4799

У статті вивчаються теоретичні засади дослідження фонологічного механізму формування фонемних оболонок словоформ готської мови. У дослідженні надаються теоретичні відомості про систему фонем готської мови в рамках кінемної теорії. Типові моделі побудови словоформ проілюстровано на прикладах найуживаніших і найчастотніших словоформ у готських манускриптах. Наведено приклади нетипових для готської мови моделей побудови словоформ.

Ключові слова: фонема, кінема, словоформа, канонічна форма, текстова частота.

Парк С.

Фонологическая архитектура словоформ в готском языке

В статье изучаются теоретические основы исследования фонологического механизма формирования фонемных оболочек словоформ готского языка. В исследовании предоставляются теоретические сведения о системе фонем готского языка в рамках кинемной теории. Типичные модели построения словоформ проиллюстрировано на примерах наиболее употребляемых и наиболее частотных словоформ в готских манускриптах. Приведены примеры нетипичных для готского языка моделей построения словоформ.

Ключевые слова: фонема, кинема, словоформа, каноническая форма, текстовая частота.

S. Park

Phonological Architecture of Word-Forms in Gothic

The article studies theoretical foundations of the study of the phonological mechanism in the formation of phonemic shapes of word-forms in Gothic. The study provides theoretical information about the phonemic system of the Gothic language within the framework of the kinematic theory. Phonemic structure of the word-form is presented as a canonical form, which is the recording of the phoneme sequence of consonant (C) and vowel (V) phonemes. The role of word-forms of each length is not the same: the most frequent are word forms in length from two to seven phonemes, while in word-forms with a length of eight and more phonemes the frequency is much lower, and word-forms in the length of fifteen to seventeen phonemes are represented by single examples. Typical models of constructing word-forms are illustrated with examples of the most commonly used and most frequent word-forms in Gothic manuscripts. Examples of construction patterns of word forms atypical for the Gothic language are given.

Key words: phoneme, kineme, word-form, canonical form, textual frequency.

Вступ. Дослідження словникового складу мови підтверджують його системний характер на граматичному та семантичному рівнях [8, с. 10]. Положення про те, що лексика є не просто множиною елементів,

а впорядкованою множиною взаємозалежних і взаємообумовлених елементів, тобто система має бути підтверджена не лише граматичними і семантичними, але й фонологічними критеріями.

Фонологія як наука виникла в кінці першої половини ХХ ст. Першою окремою підсистемою мовної системи, у середині якої були встановлені загальні принципи її будови і виявлені основні типи мовних відношень, став фонологічний рівень мови [25], який є складною ієрархією систем одиниць трьох рангів. Первинні (найдрібніші) фонологічні одиниці — кінеми — забезпечують іннерваційний механізм антропофонічної артикуляційно-перцептивної діяльності і утворюють парадигматичну систему. Їхня сукупність для кожної окремої мови є специфічною та унікальною. Друга за рангом фонологічна одиниця — фонема — є стандартним для кожної окремої мови блоком, набором кінем, що забезпечує продукування і розпізнавання звуків мовлення. Третя фонологічна одиниця — склад — є типовим для кожної окремої мови ланцюжком, блоком фонем, що забезпечує лінійну організацію потоку членороздільного мовлення [18]. «Фонологічно готську словоформу можна розкласти на ієрархію таких ярусів: основа, корінь, склад, послідовність голосних і приголосних фонем» (канонічна форма. — *Уточнення моє*) [19, р. 31].

Огляд попередніх досліджень. Структурний характер мови передбачає певну організацію його одиниць [5]. Стійкість відношень між фонемами в межах слова / словоформи залежить від структури мови. Фонологічне вивчення будь-якої мови не може вважатися повним, якщо воно завершується лише встановленням інвентарю фонем. Для повного фонологічного опису мови необхідно разом зі встановленням системи фонем виявити їх дистрибуцію. Вирішення цих двох завдань дає уявлення про фонологічну будову мови. На теперішній час є багато робіт, які аналізують дистрибуцію фонем у мовах, що належать до різних граматичних типів [5; 6; 12; 13; 20; 22; 26]. Для визначення ролі кожної фонемі в системі мови і, відповідно, щоб дати повну картину її фонемної структури К.Л. Пайк запропонував вивчати дистрибуцію фонем у фразі, слові, морфемах різних типів, складі [17]. Неперевершеним взірцем дослідження фонологічної структури кореневої морфемі в спільноіндоевропейській мові є класична праця Т.В. Гамкрелідзе та В.В. Іванова [11]. Дослідники більше уваги приділяли дистрибутивним характеристикам фонем, ніж фонемній структурі тих мовних одиниць, в яких дистрибуція фонем досліджувалася. Б. Трнка був першим, хто здійснив перший повний фонологічний опис англійської мови: він не лише встановив інвентар фонем, але й встановив моделі побудови фонологічного слова [24]. На сьогоднішній день є чимало робіт, присвячених встановленню інвентарів фонем і визначенню їх дистрибуції в різних

германських мовах у різні періоди історичного розвитку цих мов. Але бракує досліджень з фонетики і фонології готської мови: наявна лінгвістична література свідчить про відсутність єдиного підходу до встановлення системи фонем; дослідження фонемної будови слова у готській мові нам невідомі або недоступні. У цій статті ми поставили собі за мету дослідити системний характер фонемної структури словоформ готської мови, виявити фактори, які впливають на функціонування системи фонем, встановити типові моделі побудови готських словоформ у термінах голосних та приголосних фонем і визначити функціональне навантаження типових і нетипових канонічних форм. Можливості нашого дослідження обмежуються тим, що східногерманська мовна еволюція обірвалася задовго до часу появи перших писемних текстів західно- і північногерманськими (скандинавськими) мовами, що ускладнює реконструкцію системи фонем готської мови у період від розпаду спільногерманської мовної єдності, від часу виокремлення різних ліній розвитку мовних систем давньогерманських мов і до появи писемних текстів цими мовами у VIII–IX і XII–XIII ст. відповідно. **Матеріалом дослідження** послуговували словоформи готської мови, що належать до різних лексико-граматичних класів, відібрані шляхом суцільної вибірки з конкордансу готських біблійних текстів *A Concordance to Biblical Gothic by Magnús Snædal*. — Reykjavik: Institute of Linguistics, University of Iceland Press, 1998. — Part I. Introduction. Texts. — 70 p.; Part II. Concordance. — 1257 p. [23]. Основним **методом** дослідження обрано метод дистрибутивного аналізу. У деяких випадках дані конкордансу перевірялися за допомогою словника *A Gothic Etymological Dictionary by Lehmann Winfred P.* Based on the 3rd. edition of *Vergleichendes Wörterbuch der gotischen Sprache by Sigmund Feist*. — Leiden: E.J. Brill, 1986. — 712 p. [15].

Результати дослідження та обговорення. Перш ніж розпочати дослідження фонемної архітектури словоформ у готській мові, доцільно визначитися з інтерпретаціями фонологічної системи цієї мови і, відповідно, з різними встановленими дослідниками фонемними інвентарями [2; 3; 7; 9; 10; 14; 16; 18; 19; 21; 27; 28]. Необхідно також вирішити питання про розрізнення понять «слово», «словоформа» і «лексема». У лінгвістичній літературі з фонетики і фонології давньогерманських мов мовиться про те, що не існує єдиної думки щодо системи фонем готської мови. Із запропонованих різноманітних фонемних інвентарів ми обираємо підсистему голосних фонем готської мови (*Таблиця 1*), розроблену із застосуванням кінемної теорії В.Я. Плоткіним [18]:

Кінемна матриця голосних фонем готської мови

Модальні кінеми	Локальні кінеми	
Піднесення	-	Задньорядності
+ високого піднесення	/i/	+/u/
--	/e/	/o/
++	/ɛ~ɛi/	/ɔ~ou/
+ широкого піднесення	/a/	

У наведеній нижче Таблиці 2 нами використовується система приголосних фонем, яку було встановлено із застосуванням кінемної теорії [1].

Таблиця 2

Кінемна матриця приголосних фонем готської мови

ФОНЕМИ																				
Кінеми	p	t	k	k ^w	f	θ	s	h	h ^w	b/v	d/ð	z	g	m	n	ŋ	w	r	l	j
зімкненість	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+/-	+/-	-	+	+	+	+	-	-	-	-
проточність	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-/+	-/+	+	-	-	-	-	+	+	+	+
шумність	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-
сонорність	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
лабіальність	+	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-
зацентральність	-	-	+	+	-	-	-	+	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	+
задентальність	0	0	0	0	0	-	+	0	0	0	-	+	0	0	0	0	0	+	-	0

Що стосується понять «слово», «словоформа» та «лексема», то ми, услід за І.А. Мельчуком, вважаємо, що «Слово — це або словоформа, або лексема. Словоформа — це окремий випадок мовного знака (множинність, яка складається із сигніфіката, сигніфіканта та синтактики. Лексема — це множинність словоформ і / або словосполучень, що відрізняються один від одного лише словозмінними значеннями)» [4, 103].

У нашому матеріалі із 67 449 словоформ нами зареєстровано 656 канонічних форм (КФ). Моделювальна сила кожної КФ неоднакова, вона визначається кількістю словоформ, які побудовані за цією моделлю. Розглянемо перші 25 КФ з найбільшою моделювальною силою у порядку зменшення частоти в готських текстах. Ці КФ описують 51 147 словоформ, що становить 75,8 % усього нашого матеріалу.

1. КФ 1 CVC — текстова частота 9588, 14,2 % досліджуваних словоформ, напр.: *jah* — сполучн. і; *giþ* — бог; *qat* — форма 1-ої і 3-ої ос. одн. претериту індикативу сильн. дієсл. IV кл. *qitan* — приходити.
2. КФ 2 VC — текстова частота 5948, 8,8 % досліджуваних словоформ, напр.: *in* — прийм. з Д. і З. в, на, заради, через, до; *áir* — присл. рано; *aik* — сполучн. бо, саме; *us* — прийм. з Д. з, від.
3. КФ 3 CV — текстова частота 5227, 7,7 % досліджуваних форм, напр.: *sa* — вказ. займ.

ч. р. *цей*; *той, хто*; *той, який*; *so* — вказ. займ. ж. р. *ця*; *ця, хто*; *ця, яка*; *þu* — особ. займ. *ти*; *si* — займ. *вона*.

4. КФ 4 CVCV — текстова частота 4803, 7,1 % досліджуваних форм, напр.: *þata* — вказ. займ. с. р. *ce*; *kuni* — рід, плем'я; *þiuda* — народ.
5. КФ 5 CVCVC — текстова частота 4087, 6,1 % досліджуваних форм, напр.: *wisan* — слн. супл. дієсл. V кл. *бути, існувати*; *sunus* — син; *taujan* — слабк. дієсл. I кл. *робити, творити*; *dalaþ* — присл. вниз; *haihai* — форма 1-ої і 3-ої ос. одн. претериту індикативу сильн. дієсл. VII кл. *haitan* — зватися, називатися; *riqis* — тьма; *fadar* — батько.
6. КФ 6 CVCCV — текстова частота 2386, 3,5 % досліджуваних форм, напр.: *jaþþe* — спол. і, якщо; *fairra* — присл. далеко; *hairto* — серце.
7. КФ 7 VCCVC — текстова частота 2096, 3,1 % досліджуваних форм, напр.: *izwar* — присв. займ. *ваши*; *insahu* — форма 1-ої і 3-ої ос. одн. претериту індикативу сильн. дієсл. V кл. *in-saihan* — оглянути, подивитися; *aþran* — спол. *проте, але*; *unsar* — присв. займ. *наш*.
8. КФ 8 CVCCVC — текстова частота 1976, 2,9 % досліджуваних форм, напр.: *matjan* — слабк. дієсл. I кл. *істи*; *tanpat* — форма Д. в. мн. іменника *танпа* — чоловік; *gaggiþ* — форма 2-ої ос. мн., презенсу оптативу непра-

- вильного дієслова *gaggan* — *йти*; *dauhtar* — дочка; *kunpan* — прет.-през. дієсл. *знати*; *barnis* — форма Р. в. одн. іменника *barn* — дитя; *hazjan* — слабк. дієсл. I кл. *хвалити*, *цінувати*.
9. КФ 9 VCCV — текстова частота 1813, 2,7 % досліджуваних форм, напр.: *aifrau* — спол. або; *ahtau* — числ. *вісім*; *atta* — Кл. в. *Отче!*
 10. КФ 10 CVCC — текстова частота 1661, 2,5 % досліджуваних форм, напр.: *waurd* — слово; *fiuf* — числ. *п'ять*; *razn* — будинок, дім; *wigs* — шлях, дорога; *sauls* — колона; *qens* — дружина, жінка.
 11. КФ 11 CVCVCV — текстова частота 1493, 2,2 % досліджуваних форм, напр.: *habaida* — форма 1-ої і 3-ої ос. одн. претериту індикативу слабк. дієсл. III кл. *мати*; *laisari* — форма 3. і Кл. в. одн. іменника *laisareis / laisaris* — учитель.
 12. КФ 12 VCV — текстова частота 1349, 2,0 % досліджуваних форм, напр.: *auso* — вухо; *aifei* — ім. *мати*; *aiwa* — форма 3. в. одн. імен. *аіws* — час, вічність; *augo* — око; *ikei* — відн. займ. *я, котрий*.
 13. КФ 13 VCC — текстова частота 1255, 1,9 % досліджуваних форм, напр.: *ist* — форма 3-ої ос. одн. презенту індикативу сильн. суплет. дієсл. V кл. *wisan* — бути, існувати; *ains* — числ. *один*; *aihn* — форма 3. в. одн. імен. *aihns* — ніч; *und* — прийм. із 3. і Д. *до, до того часу, поки*; *inn* — присл. *всередину*.
 14. КФ 14 CVCVCVC — текстова частота 1221, 1,8 % досліджуваних форм, напр.: *tanagein* — форма 3. і Д. в. одн. імен. *tanagei* — *безліч, натовп, народ*; *himinis* — форма Р. в. одн. імен. *himins* — *небо*.
 15. КФ 15 V — текстова частота 658, 0,98 % досліджуваних форм, напр.: *ei* — відносна частка, сполучн. *щоб, що, нехай*.
 16. КФ 16 CVCVC — текстова частота 652, 0,96 % досліджуваних форм, напр.: *brofar* — брат; *twalif* — числ. *дванадцять*; *skulan* — прет.-през. дієсл. *бути повинним*; *hlaibis* — форма род. відм. одн. імен. *hlaifs* — *хліб*.
 17. КФ 17 VCCVCVC — текстова частота 609, 0,9 % досліджуваних форм, напр.: *uskiusan* — сильн. дієсл. II кл. *випробувати, відкинути*.
 18. КФ 18 CVCVCV — текстова частота 607, 0,9 % досліджуваних форм, напр.: *anfaris* — форма Р. в. одн. займ. і прикм. *anfar* — *інший*.
 19. КФ 19 CVCVCC — текстова частота 581, 0,86 % досліджуваних форм, напр.: *mikils* — прикм. *великий*; *haitans* — форма Н. в. одн. дієприкм. II сильн. дієсл. VII кл. *haitan* — *називатися, зватися*.
 20. КФ 20 CVCVCCVC — текстова частота 577, 0,85 % досліджуваних форм, напр.: *siponjos* — форма Н. в. множ. імен. *siponeis* — *учень*.
 21. КФ 21 CVCVCCV — текстова частота 564, 0,84 % досліджуваних форм, напр.: *garaihtein* — форма Д. і 3. в. одн. імен. *garaihte* — *справедливість*; *gadaufniß* — форма 2-ої особи множ. слабк. дієсл. IV кл. *загинутися, померти*; *gafilhan* — сильн. дієсл. III кл. *похоронити*.
 22. КФ 22 VCCVCCV — текстова частота 507, 0,75 % досліджуваних форм, напр.: *aftaro* — присл. *ззаду, позаду*; *unsarai* — форма Н. і Д. в. мн. присв. займ. *unsar* — *наш*; *ussaihuai* — форма 1-ої особи одн. презенту оптативу сильн. дієсл. V кл. *ussaihan* — *поглянути, прозріти*.
 23. КФ 23 CVCVCVCV — текстова частота 506, 0,75 % досліджуваних форм, напр.: *galaubeinai* — форма Д. в. одн. імен. *galaubeins* — *віра*; *galeiraima* — форма 1-ої особи мн. презенту оптативу сильн. дієсл. I кл. *galeiran* — *йти, відправитися, прийти*.
 24. КФ 24 CVV — текстова частота 496, 0,74 % досліджуваних форм, напр.: *saei* — відн. займ. *котрий*; *той, хто*; *soei* — відн. займ. *котра*; *та, хто*; *ruiei* — відн. займ. *ти, котрий*.
 25. КФ 25 CVCVCVCV — текстова частота 487, 0,72 % досліджуваних форм, напр.: *harduba* — присл. *жорстоко, важко*; *minniza* — порівн. ступінь *leitils* — *малий, невеликий*; *karkara* — *темниця, в'язниця*.
- У наведених вище словах завдовжки від однієї до восьми фонем виділяється одна КФ, яка описує найбільше слів. У нашому матеріалі це КФ 1 CVC. Її текстова частота 9588, що становить 14,2 відсотка від кількості усіх зареєстрованих нами словоформ. Фонемна структура CVC як у готській, так і в сучасній англійській мові є одночасно і окремим словом, і незв'язаною морфемою, і канонічним типом складу (порівн., напр., англ. *take, word, god, lake, book, seek, foot, keep, sin, good* та ін.) Така велика частота цієї моделі слова в готських текстах може свідчити про те, що ще у давньогерманську епоху ця модель мала найбільшу частоту використання. Ця тенденція збереглася і в інших сучасних германських мовах
- Наступні по зменшенню частоти 45 канонічних форм (КФ 26–70) моделюють 9568 словоформ, що становить 14,2 % нашого матеріалу. Сумарна моделювальна сила КФ 26–70 більш ніж у п'ять разів менша від КФ 1–25. Наведемо декілька прикладів.
- КФ 58 CVCVC, яка моделює 34 словоформи з текстовою частотою 132, напр.: *baurgs* — форма Н. і Р. в. одн. і 3. в. мн. ім. *baurgs* — *вежа, башта, укріплене місце, місто*; *wairfs* — *достойний, цінний*; *kannt* — форма 2-ої ос. одн. презенту індикативу прет.-през. дієсл. *kunpan* — *знати*;

- КФ 52 CCVCC, яка моделює 40 словоформ з текстовою частотою 157,
- напр.: *hlaifs* — форма Н. в. одн. *хліб*; *skeirs* — прикм. *світлий, ясний*; *brigg /bring/* — форма 2-ої ос. одн. імперативу неправ. дієсл. *briggan /bringan/* — *принести, привести*;
- КФ 56 VVCV, яка моделює лише одне слово *Iesu* — форма 3., Д. і Кл. в. власної назви *Jesus*; текстова частота цієї словоформи 137, що для біблійного тексту є звичним.

Разом за фонемними моделями КФ 1–70 побудовано 60715 словоформ готської мови, що становить 90 % усього нашого матеріалу. Якщо всю систему словоформ визначити як таку, до якої входить 90 % словоформ, то решта словоформ утворюють периферію системи, до якої входять КФ з невеликою частотою, та КФ, що моделюють лише одне слово. У нашому матеріалі таких канонічних форм 586, що становить 89 % від усього корпусу КФ. Це КФ 71–656. За їхніми моделями побудовано 6734 словоформи, що становить 10 % усіх досліджуваних нами словоформ готської мови. Наведемо приклади:

- КФ 209 VCCCVCVCCVCC, яка моделює 9 слів з текстовою частотою 14, напр.: *ussteigandans* — форма Н. в. мн. дієприкметника І сильн. дієсл. І кл. *ussteigan* — *підніматися*;
- КФ 335 CVCCVCVCCVCCVCC, яка моделює лише одне слово з текстовою частотою 4: *sildaleikjandans* — форма Н. в. мн. дієприкм. І слабк. дієсл. І кл. *sildaleikjan* — *дивитися, дивуватися*;
- КФ 628 CVCVCVCCCVCCVCC, що моделює 1 словоформу, яка у нашому матеріалі зареєстрована лише 1 раз: *tiřanakumbjandans* — форма Н. в. мн. дієприкм. І слабк. дієсл. І кл. *tiřanakumbjan* — *разом лежати за столом*;
- КФ 645 VCVCCCVCCVCC, що моделює 1 словоформу з текстовою частотою 1: *ufarskadwjands* — форма Н. в. одн. дієприкм. І слабк. дієсл. І кл. *ufarskadwjan* — *застилати тінню, затьмарювати*;

- КФ 653 VCCVCCCVCVCVCV, що моделює 1 словоформу з текстовою частотою 1: *usfullnodedeina* — форма 3-ої ос. мн. оптативу слабк. дієсл. IV кл. *usfullnan* — *виповнюватися, зробитися*.

Висновки. У ході дослідження канонічних форм нами встановлено, що у готських текстах довжина словоформи може бути від одної фонемі (КФ 15 V) до сімнадцяти (КФ 628 CVCVCVCCCVCCVCC). Роль словоформ кожної довжини неоднакова: найбільшу частоту мають словоформи завдовжки від двох до семи фонем, в той час як у словоформах завдовжки вісім і більше фонем частота значно нижча, а словоформи завдовжки в п'ятнадцять-сімнадцять фонем представлені одиночними прикладами. Зі збільшенням довжини слова ймовірність реалізації словоформ знижується. При контактному синтагматичному об'єднанні приголосних фонем у межах словоформи її частота падає. Це пояснюється тим, що до внутрішньої структури приголосних фонем входять позитивні модальні (спосіб творення) і локальні (місце творення) первинні фонологічні одиниці — кінеми, реалізація яких вимагає певних антропофонічних зусиль, а у деяких випадках такі реалізації є неможливими, і система мови накладає обмеження або навіть заборону на реалізацію таких груп приголосних фонем (табл. 2). Зменшується також частота реалізації словоформ, у фонемній структурі яких є послідовність двох голосних фонем (табл. 1). Система словоформ готської мови не представляє собою однорідної сукупності щодо розподілу довжини слова в фонемах.

Перспективи подальших досліджень. Одержані результати можуть бути використані в типологічних дослідженнях для зіставлення функціонування фонологічних систем, як у споріднених, так і в генетично віддалених мовах, для встановлення закономірностей формування фонемних оболонок словоформ, кореневих і афіксальних морфем, флексій у мовах, що належать до різних граматики типів, для статистичних досліджень функціонування слів різних фонемних і морфемних структур.

ДЖЕРЕЛА

1. Васько Р.В. Лінійна синтагматика кінцем у консонантних групах готської мови : афтор. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. Наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Роман Володимирович Васько; Київський державний лінгвістичний університет. — К., 1997. — 24 с.
2. Гухман М.М. Готский язык. Учебное пособие / М.М. Гухман. — М. : Изд-во лит-ры на иностр. языках, 1958. — 288 с.
3. Задорожний Б.М. Порівняльна фонетика і морфологія готської мови / Б.М. Задорожний. — Львів : Вид-во Львівського ун-ту, 1960. — 297 с.
4. Мельчук И.А. Курс общей морфологии. Т. I. / И.А. Мельчук. — Москва ; Вена : Языки русской культуры, Wiener slawistischer Almanach, Издательская группа «Прогресс», 1997. — 401 с.
5. Перебийніс В.І. Кількісні та якісні характеристики системи фонем сучасної української літературної мови. Монографія / В.І. Перебийніс. — Київ : Наукова думка, 1970. — 292 с.

6. Слипченко Л.Д. Фонемная структура лексики английского языка : автор. дисс. на соискание научн. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.21 «Структурная, прикладная и математическая лингвистика» / Слипченко Лидия Денисовна ; Ин-т языкозн. им. А.А. Потебни НАН Украины. — К., 1997. — 24 с.
7. Сравнительная грамматика германских языков. Т. II. Фонология. — М. : Наука, 1962. — 402 с.
8. Уфимцева А.А. Опыт изучения лексики как системы / А.А. Уфимцева. — М. : Изд-во АН СССР, 1962. — 287 с.
9. Bennett W.H. An Introduction to the Gothic Language. — New York : Modern Language Association, 1980. — 190 p.
10. Braune W. Gotische Grammatik. 19. Auflage. — Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1981. — 205 S.
11. Gamkrelidze T.V. Indo-European and the Indo-Europeans. A reconstruction and historical analysis of a proto-language and a proto-culture. Part I / T.V. Gamkrelidze, V.V. Ivanov. — Berlin ; New York : Mouton de Gruyter, 1995. — 864 p.
12. Greenberg J.H. Some Generalizations Concerning Initial and Final Consonant Clusters // Universals of human language. Ed. by Greenberg J.H. Volume 2. Phonology. — Stanford, California : Stanford University Press, 1978. — pp. 243–279.
13. Hockett Ch.F. A Manual of Phonology. — Baltimore : Waverly Press, Inc., 1955. — 246 p.
14. Jellinek M.H. Geschichte der gotischen Sprache. — Berlin und Leipzig : Walter de Gruyter & Co., 1926. — 209 S.
15. Lehmann W.P. A Gothic Etymological Dictionary. Based on the 3rd. edition of Vergleichendes Wörterbuch der gotischen Sprache by Sigmund Feist. — Leiden: E.J. Brill, 1986. — 712 p.
16. Mossé F. Manuel de la langue gotique: grammaire, textes, glossaire. — Paris: Aubier, 1942. — 272 p.
17. Pike K.L. Grammatical Prerequisites to Phonemic Analysis // Word, 1947. — № 3. — p. 155–172.
18. Plotkin V. The Evolution of Germanic Phonological Systems: Proto-Germanic, Gothic, West Germanic and Scandinavian. — Lewiston, New York, USA, Queenston, Ontario, Canada, Lampeter, Ceredigion, Wales, United Kingdom: The Edwin Mellen Press, 2008. — 230 p.
19. Rauch I. The Gothic Language: grammar, genetic provenance and typology, readings. — New York: Peter Lang Publishing, Inc., 2003. — 192 p.
20. Scholes R.J. Phonotactic Grammaticality. — The Hague, Paris : Mouton & Co., 1966. — 117 p.
21. Sen S. K. k^w in Gothic // NOWELE 36:1, 2000. — pp. 67–68.
22. Sigurd B. Phonotactic Structures in Swedish. — Lund : Berlingska Boktryckeriet, 1965. — 217 p.
23. Snædal M. Concordance to Biblical Gothic. — Reykjavik : Institute of Linguistics, University of Iceland Press, 1998. — Part I. Introduction. Texts. — 70 p.; Part II. Concordance. — 1257 p.
24. Trnka B. A Phonological Analysis of Present-Day English. Rev. new ed. by Tetsuya Kanekiyo and Tamotsu Koizumi. — Tokyo: Hokuou Publishing Co. — 155 p.
25. Trubetzkoy N.S. Principles of phonology. — Berkeley, Los Angeles : University of California Press, 1969. — 344 p.
26. Vennemann Th. Preference Laws for Syllable Structure and the Explanation of Sound Change. — Berlin ; New York; Amsterdam : Mouton de Gruyter, 1988. — 95 p.
27. Voyles J.B. Early Germanic Grammar: Pre-, Proto-, and Post-Germanic Languages. — San Diego, California: Academic Press, Inc., 1992. — 302 p.
28. Wright J. Grammar of the Gothic Language. 2nd ed. — Oxford : Clarendon Press, 1997. — 366 p.

REFERENCES

1. Vasko, R. V. (1997). Liniina syntahmatyka kinakem u konsonantnykh hrupakh hotskoi movy [Linear Syntagmatics of Kinakemes in the Consonantal Groups of Gothic]. Kyiv State Linguistic University, Kyiv, 24 p.
2. Gukhman, M. M. (1958). Gotskii yazyk [The Gothic Language]. M.: Literature in Foreign Languages Publishers, 288 p.
3. Zadorozhnyi, B. M. (1960). Porivnialna fonetyka i morfolohiia hotskoi movy [Comparative Phonetics and Morphology of the Gothic Language]. Lviv: Lviv University Press, 297 p.
4. Melchuk, I. A. (1997). Kurs obshchei morfologii, T. I [A Course of General Morphology, Vol. I]. — Moscow-Vienna: Languages of Russian culture, Wiener slawistischer Almanach, «Progress» Publishing Group, 401 p.
5. Perebyinis, V. I. (1970). Kilkisni ta yakisni kharakterystyky systemy fonem suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy [Quantitative and Qualitative Characteristics of the System of Phonemes of the Contemporary Ukrainian Literary Language]. Monograf, Kyiv: Naukova dumka, 292 p.
6. Slipchenko, L. D. (1974). Fonemnaia structura leksiki angliiskogo yazyka [Phonemic Structure of English Lexicon]. Institute of Linguistics, Ukrainian Academy of Sciences, Kiev, 24 p.

7. Makaiev, Ye. (1962). *Sravnitelnaia grammatika germanskikh yazykov. T. II. Fonologiiia* [Comparative Grammar of the Germanic Languages. Vol. II. Phonology]. Moscow: Nauka, 402 p.
8. Ufimtseva, A. A. (1962). *Opyt izucheniia leksiki kak sistemy* [Experience of Study of the Lexicon as a System]. Moscow: Academy of the Sciences of the USSR Publishers, 287 p.
9. Bennett, W. H. (1980). *An Introduction to the Gothic Language*. New York: Modern Language Association, 190 p.
10. Braune, W. (1981). *Gotische Grammatik. 19. Auflage*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 205 p.
11. Gamkrelidze, T.V., Ivanov, V. V. (1995). *Indo-European and the Indo-Europeans. A reconstruction and historical analysis of a proto-language and a proto-culture. Part I*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter, 864 p.
12. Greenberg, J. H. (1978). Some Generalizations Concerning Initial and Final Consonant Clusters. Stanford, California: Stanford University Press, *Universals of Human Language, Volume 2, Phonology*, 243–279.
13. Hockett, Ch. F. (1955). *A Manual of Phonology*. Baltimore: Waverly Press, Inc., 246 p.
14. Jellinek, M. H. (1926). *Geschichte der gotischen Sprache*. Berlin und Leipzig: Walter de Gruyter & Co., 209 p.
15. Lehmann, W. P. (1986). *A Gothic Etymological Dictionary. Based on the 3rd edition of Vergleichendes Wörterbuch der gotischen Sprache by Sigmund Feist*. Leiden: E. J. Brill, 712 p.
16. Mossé, F. (1942). *Manuel de la langue gotique: grammaire, textes, glossaire*. Paris: Aubier, 272 p.
17. Pike, K. L. (1947). Grammatical Prerequisites to Phonemic Analysis. *Word*, # 3, 155–172.
18. Plotkin, V. (2008). *The Evolution of Germanic Phonological Systems: Proto-Germanic, Gothic, West Germanic and Scandinavian*. Lewiston, New York, USA, Queenston, Ontario, Canada, Lampeter, Ceredigion, Wales, United Kingdom: The Edwin Mellen Press, 230 p.
19. Rauch, I. (2003). *The Gothic Language: grammar, genetic provenance and typology, readings*. New York: Peter Lang Publishing, Inc., 192 p.
20. Scholes, R. J. (1996). *Phonotactic Grammaticality*. The Hague, Paris: Mouton & Co., 117 p.
21. Sen, S. K. (2000). *k^w in Gothic*. *NOWELE* 36:1, pp. 67–68.
22. Sigurd, B. (1965). *Phonotactic Structures in Swedish*. Lund: Berlingska Boktryckeriet, 217 p.
23. Snædal, M. (1998). *Concordance to Biblical Gothic*. Reykjavik: Institute of Linguistics, University of Iceland Press, Part I. Introduction. Texts. 70 p.; Part II. Concordance. 1257 p.
24. Trnka, B. *A Phonological Analysis of Present-Day English*. Rev. new ed. by Tetsuya Kanekiyo and Tamotsu Koizumi. Tokyo: Hokuou Publishing Co., 155 p.
25. Trubetzkoi, N. S. (1969). *Principles of Phonology*. Berkeley, Los Angeles: University of California Press, 344 p.
26. Vennemann, Th. (1988). *Preference Laws for Syllable Structure and the Explanation of Sound Change*. Berlin; New York; Amsterdam: Mouton de Gruyter, 95 p.
27. Voyles, J. B. (1992). *Early Germanic Grammar: Pre-, Proto-, and Post-Germanic Languages*. San Diego, California: Academic Press, Inc., 302 p.
28. Wright, J. (1997). *Grammar of the Gothic Language. 2nd ed.*, Oxford: Clarendon Press, 366 p.